

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

สหกรณ์การเกษตร เป็นสหกรณ์ที่จัดตั้งขึ้นโดยผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรรมกันจัดตั้งขึ้นและจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลต่อนายทะเบียนสหกรณ์มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้สมาชิกดำเนินกิจการร่วมกันและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อน การประกอบอาชีพของสมาชิก และช่วยยกคุณภาพชีวิตของสมาชิกให้ดีขึ้น ประโยชน์ที่สมาชิกจะได้รับจากการเป็นสมาชิกก็คือจะมีปัจจัยการผลิตเพิ่มขึ้น จากการกู้เงินสหกรณ์ในอัตราดอกเบี้ยต่ำมาประกอบอาชีพ ทั้งยังได้รับความรู้เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีในการผลิต ตั้งแต่การใช้พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ การใช้ปุ๋ย การใช้ยาปราบศัตรูพืช รวมไปถึงการเก็บรักษาผลผลิตอย่างมีคุณภาพ ผลผลิตที่ได้จึงเป็นที่ต้องการของตลาด

สหกรณ์การเกษตรจะดำเนินธุรกิจที่เกี่ยวกับธุรกิจการให้สินเชื่อ ธุรกิจจัดหาสินค้า ธุรกิจรวบรวมผลผลิต และธุรกิจบริการต่าง ๆ การดำเนินงานของฝ่ายบริหารจัดการสหกรณ์จะอยู่ภายใต้การกำกับของคณะกรรมการดำเนินการที่แต่งตั้งจากสมาชิกให้เข้ามาเป็นตัวแทนในการทำงาน แม้การดำเนินงานจะมีขั้นตอนและระเบียบต่าง ๆ รองรับ แต่การดำเนินธุรกิจที่หลากหลาย การกำกับดูแลของผู้บริหารสหกรณ์เพียงอย่างเดียวอาจจะดูแลได้ไม่ทั่วถึง ดังนั้น การควบคุมภายในที่รัดกุมก็จะทำให้การบริหารงานเกิดความถูกต้อง ครบถ้วน และเชื่อถือได้ ทำให้ข้อมูลที่ได้รับและจัดเก็บเป็นไปอย่างถูกต้อง การรายงานข้อมูลต่าง ๆ เพื่อการบริหารก็จะมีประสิทธิภาพ จึงเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการดำเนินงานของสหกรณ์ที่จะต้องมีการควบคุมภายในทางการบัญชี ที่ดีเพื่อใช้เป็นเครื่องมือของฝ่ายบริหารในการที่จะควบคุมการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ให้บรรลุวัตถุประสงค์ และเป้าหมายของสหกรณ์แล้วยังช่วยป้องกันการทุจริตของพนักงาน หรือการร่วมมือกันทุจริตระหว่างสมาชิกและพนักงาน การควบคุมภายในทางการบัญชียังลดโอกาสในการทุจริตที่อาจจะเกิดขึ้นได้ในทุกขั้นตอนของการดำเนินงาน ดังนั้น ระบบการควบคุมภายในของสหกรณ์จึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์

จังหวัดพิษณุโลกเป็นจังหวัดขนาดใหญ่ เป็นแหล่งผลิตสินค้าเกษตรที่มีความหลากหลาย ออกสู่ตลาดจำนวนมาก และยังเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจของภาคเหนือตอนล่าง มีสหกรณ์การเกษตรที่ประจำอยู่ทุก ๆ อำเภอครอบคลุมและให้บริการแก่เกษตรกรครบวงจร สหกรณ์การเกษตรแต่ละแห่งจะได้รับการวางระบบของการควบคุมภายในทางการบัญชีจากหน่วยงานที่กำกับดูแล ไม่ว่าจะเป็นสำนักงานสหกรณ์จังหวัดพิษณุโลก และต้องรับการตรวจสอบและรับรองงบการเงินจากสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์จังหวัดพิษณุโลก ทั้งนี้ สหกรณ์การเกษตรที่ใช้บริการสินเชื่อ

จากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ก็จะได้รับผลการดูแลตรวจสอบการใช้เงินกู้จากธนาคารด้วยเช่นกัน แต่ในระดับของการปฏิบัติการมักพบปัญหาในเรื่องของความถูกต้อง ครบถ้วน ความน่าเชื่อถือของข้อมูล และมีข้อบกพร่องอันมีสาระสำคัญ ไม่ว่าจะเป็นการไม่รักษาภาวะเบียบ และข้อบังคับของสหกรณ์ การทุจริตของพนักงาน การกระทำผิดกฎหมาย การขาดการสนับสนุนทางสังคม รวมไปถึงผลกำไรไม่เป็นไปตามเป้าหมาย

จากเหตุผลข้างต้น ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจศึกษาถึงปัญหาของการควบคุมภายในทางการบัญชีของสหกรณ์การเกษตร เพื่อให้ผู้บริหารสหกรณ์และคณะกรรมการดำเนินการได้ทราบถึงจุดบกพร่องในการควบคุมภายในทางการบัญชีอันจะเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขระบบการควบคุมภายในทางการบัญชีเพื่อให้ได้ข้อมูลทางการบัญชีที่ถูกต้อง ครบถ้วน เชื่อถือได้ และสามารถที่จะรักษาทรัพย์สินของสหกรณ์ให้ปลอดภัยจากการทุจริตได้

วัตถุประสงค์ในการศึกษาครั้งนี้

1. เพื่อศึกษาถึงปัญหาการควบคุมภายในทางการบัญชีของสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดพิษณุโลก
2. เพื่อให้ทราบถึงแนวทางแก้ไขปรับปรุงระบบการควบคุมภายในทางการบัญชีของสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดพิษณุโลก

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการศึกษา

1. ทำให้ทราบถึงปัญหาในการควบคุมภายในทางการบัญชี ของสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดพิษณุโลก
2. ทำให้ทราบแนวทางในการแก้ไขและปรับปรุงระบบการควบคุมภายในทางการบัญชีของสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดพิษณุโลก